

FRANCISCO FERNÁNDEZ-CARVAJAL

SPREKEN MET GOD

Meditaties voor iedere dag van het jaar

Deel 10

FEESTEN EN HEILIGEN

JULI-DECEMBER

 De Boog

Fernández Carvajal, Francisco

Spreken met God : meditaties voor iedere dag van het jaar
/ Francisco Fernández Carvajal ; [bew. en vert. uit het
Spaans door Stichting De Boog]. - Utrecht : De Boog

Dl. 10: Feesten en heiligen. Juli-december

Vert. van: Hablar con Dios (VII) - Madrid : Palabra, 1991.

ISBN 90-6257-110-7

NUGI 635

Trefw.: geloofsleven / meditaties (R.K.).

Met registers

Met kerkelijke goedkeuring

10 delen ISBN 90-6257-100-X

© Rialp S.A., Madrid, 1992

Nederlandse uitgave

© Stichting De Boog, Utrecht, 1997

Herenstraat 41, 3512 KB Utrecht

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden
verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk,
fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook, zonder vooraf-
gaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Dit deel van SPREKEN MET GOD sluit de totale reeks van tien delen af. Het bevat de meditaties voor de feesten en enkele gedachtenissen in de maanden juli tot en met december.

Het begint met het feest van de apostel Tomas (3 juli) en wordt afgesloten met de gedachtenis van Onze Lieve Vrouw van Loreto (10 december). De overige feesten en hoogfeesten van de maand december vallen in de Kersttijd en zijn in deel 1 opgenomen. In het onderhavige deel [dit] zijn negen meditaties opgenomen voor de noveen van de Onbevleete Ontvangenis van de heilige Maagd Maria. Voor het feest van de Aartsengelen (29 september) zijn afzonderlijke meditaties opgenomen voor Michaël, Gabriël en Rafaël. Bovendien is er een meditatie voor de vooravond van het hoogfeest van Maria Tenhemelopneming.

Alle hoogfeesten, feesten en gedachtenissen van Onze Lieve Vrouw hebben hun eigen overweging.

Aan het eind van dit deel bevinden zich drie cumulatieve registers voor de hele reeks: citaten, trefwoorden en citaten van de Heilige Schrift.

INHOUD

3 juli. Feest	
1. Heilige Tomas, Apostel	13
9 juli. Feest	
2. HH. Martelaren van Gorcum	18
11 juli. Feest	
3. Heilige Benedictus, Patroon van Europa	25
16 juli. Gedachtenis	
4. Heilige Maria van de Berg Karmel	31
22 juli. Gedachtenis	
5. Heilige Maria Magdalena	36
25 juli. Feest	
6. Heilige Jakobus, Apostel	41
26 juli. Gedachtenis	
7. Heilige Joachim en Anna, Ouders van de heilige Maagd Maria	47
29 juli. Gedachtenis	
8. Heilige Marta	52
31 juli. Gedachtenis	
9. Heilige Ignatius van Loyola	58
1 augustus. Gedachtenis	
10. Heilige Alfonsus Maria van Liguori	63
4 augustus. Gedachtenis	
11. Heilige Jean-Baptiste Marie Vianney, Pastoor van Ars	68

CITATENREGISTER

Aalmoes

H. Leo de Grote, 8/22.2

H. Thomas van Aquino,
4/17.3

Aanwezigheid van God

H. Alfonsus van Liguori,
8/16.1

H. Augustinus, 3/30.1,
3/30.2, 6/12.1

H. Basilius, 8/27.2

H. Gregorius de Grote,
3/30.2

H. Johannes van het Kruis,
3/30.2

Johannes Paulus II, 3/15.2,
8/38.1

Advent

H. Bernardus, 1/1.3

Apostolaat

Benedictus XV, 3/39.1

Brief aan Diognetes, 3/24.2

H. Ambrosius, 7/6.1

H. Augustinus, 1/8.3, 3/13.1,
7/11.3, 8/7.1, 8/42.3

H. Cyrillus van Alexandrië,
8/17.1

H. Gregorius de Grote,
5/28.2, 6/51.1

H. Ignatius van Antiochië,
7/55.3

H. Johannes Chrysostomus,
1/4.3, 3/39.1, 3/48.1, 5/28.2,
5/29.3, 7/6.1, 10/41.2

H. Theresia van Ávila,
8/23.3

H. Thomas van Aquino,
1/9.2, 4/5.2, 10/5.3

H. Thomas van Villanueva,
6/22.3

Johannes Paulus I, 4/3.2

Johannes Paulus II, 1/45.3,
2/11.3, 4/13.3, 6/19.3,

6/51.1, 7/6.3, 7/28.2, 7/38.1,
8/12.1, 8/23.3, 9/58.3,
10/3.3

Paulus VI, 9/58.2, 10/26.3

Tertullianus, 3/24.1, 6/22.2

Arbeid

Didache XII Apostolorum,
6/60.1

H. Johannes Chrysostomus,
1/43.1, 4/41.2

Johannes Paulus II, 1/46.2,
4/11.2, 7/31.2, 7/50.2,
8/39.3

Johannes XXIII, 4/11.2

Armoede

H. Augustinus, 7/42.3,
10/31.2

H. Gregorius de Grote,
2/16.2, 2/16.3

H. Johannes Chrysostomus,
6/30.2

H. Leo de Grote, 2/1.2

Ascetische strijd

H. Ambrosius, 2/22.3

TREFWOORDENREGISTER

Aanbidding

4/46.2, 4/46.3, 8/20.3, 8/44,
8/47.2

Aanwezigheid van God

2/12.3, 3/30.2, 8/12.3,
8/16.1, 8/27.2, 8/38.1

Advent

betekenis van de -, 1/1.3

tijd van hoop, 1/21.1

voorbereiding op Kerstmis,
1/1.1

vreugde van de -, 1/2.1

wachten op de tweede komst,
1/20.1

Apostolaat

ad fidem, 1/44.3, 6/3.1

deel van de christelijke
roeping, 1/8.1, 3/7.1, 3/40.3,
5/9.2, 8/27.2

en de wereld, 3/16.3, 5/29.3,
6/26, 7/48.1, 7/62.2, 8/17,
8/27.3

en gebed, 4/3.1, 5/28.2,
8/12.1, 10/45.3

en geduld, 3/6.2, 3/6.3,
4/21.2, 8/49.3

en geloof, 4/5.1

en Gods hulp, 1/9.2, 3/13.2,
7/44.1, 8/7, 9/34.3

en leer, 5/63.1, 8/1.3

en moeilijkheden, 1/9.2,

1/41.3, 2/32.3, 3/7.2, 3/16.2,
5/29.2, 8/7.1, 9/52.3, 9/58.3,
9/59.2

en nederigheid, 1/8.2, 8/12.2

en optimisme, 3/7.3, 4/21.2

en apostolaat, 3/16.2, 7/28.2,
10/45.2

en voorbeeld, 2/32.2, 6/26.3,
7/31.1, 8/6.2, 8/31.3, 9/59.1

en voorzichtigheid, 4/5.2

en vreugde, 1/15.3, 5/8.3,
5/9.1, 7/43.3, 7/45.2, 8/10.1,
8/10.3, 10/5.3

en zachtmoedigheid, 1/11.3

getuigen van Christus, 1/6.2,
1/8.3, 4/35.2, 6/48.3, 8/21.3,
8/42.3, 9/53, 10/3

grondslag van -, 1/9.1, 4/3.3,
4/35.2, 5/8.1, 7/28.2

hoe - te bedrijven, 3/6.3,
3/13.3

instrument zijn, 4/21.1,
4/36.3, 8/6.3, 8/7

leer als vorm van -, 10/38.2,
9/31.1

oprechte bedoeling, 3/16.3

rol van de vrouw, 3/39.3,
7/26, 10/34.1

taak van de christen, 3/7.1,
3/39.1, 4/21.3, 5/9.1, 6/22.3,
7/28.2, 7/43.1, 8/6.3, 8/42.3,
9/30.3, 10/3.3

3 JULI. FEEST

1. Heilige Tomas, apostel

Tomas is onder de andere apostelen bekend, omdat hij aanvankelijk niet geloofde in de verrezen Jezus. Dit ongeloof vervloog echter toen Christus hem verscheen. Zijn gebrek aan geloof geeft de Heer de gelegenheid ons uit te nodigen ons geloof te versterken, dat zijn vaste punt heeft in het historische feit van de verrijzenis van Christus. Wij weten niets met zekerheid omtrent het leven van Tomas, behalve de summiere verwijzingen in de evangelies. Volgens de traditie heeft hij India gekerstend. Sinds de zesde eeuw wordt zijn feest gevierd op 3 juli, de dag waarop zijn lichaam naar Edessa werd overgebracht.

-In afwezigheid van Tomas. -Zijn ongeloof. -Zijn geloof.

1.1 Toen Jezus, door de zusters van de zieke Lazarus geroepen, zich opmaakte om naar Judea te gaan, waar Hem hinderlagen en haat van de kant van de joden wachtten, zei Tomas tot de overige leerlingen: *Laten ook wij gaan om met Hem te sterven.*¹ De Heer zal dit dappere en edelmoedige gebaar van de apostel met dankbaarheid hebben aanvaard. Het zijn de eerste woorden die de heilige Johannes van hem heeft opgetekend.

Later, tijdens de afscheidstoespraak bij het Laatste Avondmaal, stelde Tomas de Meester een vraag waarvoor wij hem erkentelijk moeten zijn. Want deze vraag was voor Jezus de aanleiding om ons een van de grote definities van Zichzelf na te laten. De leerling vroeg Hem: *Heer, wij weten niet waar Gij heengaat: hoe moeten wij dan de weg kennen?* Jezus antwoordde met de woorden die wij zo vaak overwogen hebben: *Ik ben de Weg, de Waarheid en het Leven. Niemand komt tot de Vader tenzij door Mij.*²

Nog in de middag van de zondag waarop Hij verrezen was, verscheen Jezus aan zijn leerlingen. Hij kwam midden onder hen staan, zonder dat de deuren geopend hoefden te worden, want zijn Lichaam was reeds verheerlijkt; maar om de mogelijke indruk ongedaan te maken, dat Hij slechts een geest was, toonde Hij hun zijn handen en zijn zijde. Toen was er voor de leerlingen geen enkele twijfel meer mogelijk: het was Jezus zelf en Hij was waarlijk verrezen. Hij begroette hen tot tweemaal toe met de woorden die onder de joden gebruikelijk waren, met de eigen nadruk die Hij zo dikwijls op diezelfde woorden zal hebben gelegd. De apostelen, die zo weinig geneigd waren om datgene aan te nemen wat de bedding van hun ervaring en verstand te buiten ging, konden geen enkele twijfel meer koesteren toen zij Christus zagen, die zij zo goed kenden en die met hen sprak, zoals Hij bij andere gelegenheden gedaan had. Met zijn vriendschappelijk en hartelijk gesprek verdwenen de angst en de schaamte die zij zullen hebben gehad, omdat zij de Vriend in de steek hadden gelaten, juist toen Hij hen het meest nodig had. Zo werd opnieuw de intieme sfeer geschapen, waarin Jezus zijn bovennatuurlijke macht zal overbrengen.³ Maar Tomas was niet bij hen. Hij is de enige die ontbreekt. Waarom was hij niet aanwezig? Was dat slechts toeval? Misschien verzwijgt de heilige Johannes, de evangelist die ons deze scène heel gedetailleerd vertelt, uit fijngevoeligheid, dat Tomas, nadat hij Jezus aan het kruis gezien had, niet alleen geleden had zoals de andere leerlingen, maar zich van de groep verwijderd had en in buitengewone wanhoop gestort was.⁴

Uit de verhalen van Matteüs en Marcus weten wij, dat de apostelen van Jezus de aanwijzing ontvingen om aanstonds naar Galilea te gaan, waar zij Hem in verheerlijkte toestand zouden zien. Waarom zijn zij dan toch acht dagen langer in Jeruzalem gebleven, terwijl hen daar niets meer bond? Het is zeer wel mogelijk, dat zij niet wilden weggaan zonder Tomas: zij gingen meteen naar hem op zoek en probeerden hem op alle mogelijke manieren ervan te overtuigen, dat de Meester verrezen was en wederom op hen aan het Meer van Tiberias zou wachten. Toen zij hem vonden, zeiden zij met niet in te houden vreugde tot hem: *Wij hebben de Heer gezien!*⁵ Ze herhaalden dit keer op keer, in verschillende toonaarden. Ze probeerden hem in die dagen op alle mogelijke wijzen voor Christus te herwinnen. Het is zeker dat de Heer, die ons als een Goede Herder altijd zoekt -ieder van ons-, dit oponthoud zal hebben goedgekeurd. Wat zal Tomas later dankbaar geweest zijn voor al die pogingen en dat zij hem ondanks zijn halsstarrigheid niet alleen hebben gelaten in Jeruzalem! Dat is een les die ons vandaag kan helpen om te onderzoeken hoe het gesteld is met onze broederlijkheid en onze standvastigheid jegens die christenen, onze broeders, die op een gegeven ogenblik in wanhoop en eenzaamheid kunnen vervallen. Wij mogen hen niet in de steek laten.

1.2 *Steek uw hand uit en leg die in mijn zijde, en wees niet langer ongelovig maar gelovig.*⁶

Tomas kon zijn wanhoop en ongeloof niet gemakkelijk overwinnen. Op aandringen van de andere apostelen zei hij: *Als ik niet in zijn handen het teken van de nagelen zie en mijn vinger in de plaats van de nagelen kan steken en mijn hand in zijn zijde leggen, zal ik het niet geloven.*⁷ Deze woorden lijken een definitief, vastberaden antwoord. Het was een harde repliek op de zorgzaamheid van zijn vrienden. Maar ongetwijfeld heeft de vreugde van de overigen -welk een onmetelijke blijdschap zal hun hart vervuld hebben!- de deur naar de hoop open gezet. Daarom keert hij terug en zondert hij zich niet meer van hen af. Deze duistere halsstarrigheid van Tomas staat in schril contrast met de grootheid van Jezus en zijn liefde voor allen. De Heer staat niet toe, dat iemand van de zijnen verloren gaat; Hij had al voor zijn leerlingen gebeden bij het Laatste Avondmaal, en zijn gebed is steeds doeltreffend.⁸ Hij zelf komt voor Tomas tussenbeide. De heilige Johannes verhaalt het als volgt: Acht dagen later waren zijn leerlingen weer in het huis bijeen, en nu was Tomas erbij. Zij hebben tenminste bereikt, dat hij met hen verenigd blijft! Hoewel de deuren gesloten waren, kwam Jezus binnen, ging in hun midden staan en zei: *Vrede zij u.* Toen richtte Hij zich vriendelijk tot Tomas en zei hem: *Kom hier met uw vinger en bezie mijn handen. Steek uw hand uit en leg die in mijn zijde, en wees niet langer ongelovig maar gelovig.*⁹

Het is voor ons een reden tot hoop te overwegen, dat de Heer ons nooit in de steek zal laten, als wij Hem niet verlaten, want Hij heeft ook voor ons gebeden.¹⁰ Ook degenen die God aan onze zijde heeft geplaatst zullen ons niet verlaten. Als wij ooit in duisternis verkeren, hoe onze innerlijke toestand ook mag zijn, kunnen wij altijd steunen op het geloof van de anderen, op hun voorbeeldigheid en op de kracht van hun liefde. Wij hebben de plicht om degenen die de Heer ons op een of andere wijze heeft toevertrouwd of die met ons hetzelfde geloof en dezelfde idealen delen, 'in te stoppen' en voor hen te zorgen, als zij eens door een donker dal heen moeten gaan. De verantwoordelijkheid voor de trouw van anderen zal altijd een machtige steun zijn voor de eigen trouw. «Alles zou beter gaan en wij zouden gelukkiger zijn, indien wij ons zouden voornemen die waarheden en die mensen met wie wij door banden van voortdurende verantwoordelijkheid verenigd zijn, beter te leren kennen -om hen meer te kunnen beminnen. Nadenken over de eigen verplichtingen, over de omstandigheden die het leven en de vrede van anderen raken, de gevolgen van ons gedrag overwegen, de schade taxeren die onze ontrouw kan veroorzaken, dat is de eerste garantie van trouw. Daaraan moeten we altijd een bovennatuurlijke overweging toevoegen: *God is getrouw: Hij zal niet toelaten dat gij boven uw krachten beproefd wordt* (1 Kor 10,13).»¹¹ De Heer zal ons nooit in de steek laten. Laten wij dan onze broeders niet in de steek! Vergeten wij niet dat allen -ook wij- soms een periode van blindheid en wanhoop kunnen doormaken. Niemand van onze familie of onze vrienden is voorgoed verloren voor God, omdat wij kunnen rekenen op de machtige hulp van de liefde, de genade en het gebed, dat dan zulke verschillende uitingsvormen kan verkrijgen.

1.3 Toen Tomas Jezus zag en hoorde, drukte hij in een paar woorden uit wat hij in zijn hart voelde: *Mijn Heer en mijn God!* riep hij uit, tot in het diepst van zijn wezen ontroerd. Het is tegelijkertijd een daad van geloof, van overgave en van liefde. Hij belijdt openlijk, dat Jezus God is en hij erkent hem als zijn Heer. Jezus antwoordde hem: *Omdat gij Mij gezien hebt, gelooft ge. Zalig die niet gezien en toch geloofd hebben.*¹² En paus Johannes Paulus II merkt op: «Dit is het geloof dat wij moeten hernieuwen, door het spoor te volgen van ontelbare generaties van christenen die gedurende tweeduizend jaar Christus, de onzichtbare Heer, hebben beleden en daarvoor zelfs de marteldood hebben ondergaan. Zoals zovelen eerder hebben gedaan, moeten wij de woorden van Petrus in zijn eerste Brief tot de onze maken: *Hem hebt gij lief zonder Hem ooit gezien te hebben. In Hem gelooft gij, ofschoon gij Hem ook nu niet ziet. Hoe onuitsprekelijk zal uw vreugde zijn.* Dat is het ware geloof: absolute overgave aan dingen die men niet ziet, maar die heel een leven kunnen vullen en veredelen.»¹³

Vanaf dat moment was Tomas een ander mens, grotendeels dank zij de broederlijke liefde van de overige apostelen. Zijn trouw aan de Meester, die in die dagen van duisternis onmogelijk leek, werd krachtig en onvoorwaardelijk, voor altijd. Zijn woorden hebben ons misschien geholpen om vaak een geloofsdaad te stellen -*Mijn Heer en mijn God*-, als we voor een tabernakel stonden of op het ogenblik van de consecratie tijdens de heilige mis. Zijn persoon is vandaag voor ons een reden tot vertrouwen op de Heer, die ons nooit zal verlaten, en reden tot hoop, als degenen die door Gods wil ons nabij zijn, ooit momenten doormaken van verwarring in hun trouw aan

God. Onze bemoediging in zo'n situatie met de genade van de Heer zal wonderen verrichten.

Met de liturgie bidden wij vandaag tot de Heer: *Laat het feest van de heilige apostel Tomas ons reden geven tot vreugde: mogen wij altijd steun vinden in zijn bescherming en, door te geloven, leven bezitten in de naam van Hem die hij heeft erkend als zijn Heer en zijn God.*

De heilige Maagd, die in die dagen de apostelen zozeer nabij was, zal aandachtig de ontwikkeling van Tomas' ziel gevolgd hebben. Misschien is zij het wel geweest die verhinderd heeft, dat de apostel zich definitief zou verwijderen. Wij vertrouwen haar vandaag onze trouw aan de Heer toe evenals de trouw van hen die God op enigerlei wijze onder onze zorg heeft gesteld. Trouwe Maagd..., bid voor hen..., bid voor mij!

-1. *Joh* 11,16. -2. *Joh* 14,5-6. -3. Vgl. *The Navarre Bible*, noot bij *Joh* 20,19-20. -4. Vgl. **O. HOPHAN**, *Los Apóstoles*, Palabra, Madrid 1982, bl. 216. -5. *Joh* 2,25. -6. *Gebed na de communie*. Vgl. *Joh* 20,27. -7. *Joh* 20,25. -8. Vgl. *Joh* 17,9. -9. *Joh* 20,26-27. -10. Vgl. *Joh* 17,20 -11. **J. ABAD**, *Fidelidad*, Palabra, Madrid 1987, bl. 66-67. -12. *Joh* 20,29. -13. **JOHANNES PAULUS II**, *Homilie* 9-IV-1983.

9 JULI. FEEST

2. HH. MARTELAREN VAN GORCUM

Op 9 juli 1572 werden bij Brielle negentien priesters en kloosterlingen, voor het merendeel inwoners van Gorcum (Gorinchem), gedood vanwege hun getuigenis omtrent de werkelijke tegenwoordigheid van het Lichaam van Christus in de Eucharistie en omtrent het gezag van de paus als zichtbaar hoofd van de Kerk. Ten prooi aan bespotting en mishandeling hielden zij moedig stand. Ten slotte werden zij door ophanging om het leven gebracht. Om hun geloof met ere in de geschiedenis van de kerk van Nederland vermeld, werden zij in 1867 door paus Pius IX heilig verklaard.

-Het geloof is onze grootste schat. Laten we het dan ook altijd onverschrokken verdedigen. -Een christen mag zich niet laten beïnvloeden door menselijke overwegingen. -In onze tijd moeten we sterk zijn in het geloof, mensen van gebed zijn en de deugd van sterkte beoefenen.

2.1 In het treurige jaar 1572, waarin ook de martelaren van Alkmaar en vele anderen hun katholiek geloof met de dood bezegelden, werden in Gorcum drie wereldgeestelijken, één regulier-kanunnik van Sint Augustinus en elf minderbroeders gevangengenomen en schandelijk mishandeld door de Watergeuzen, ofschoon dezen bij de inname van de stad vrijheid van godsdienst hadden gewaarborgd. Na negen dagen en nachten van pijn en hoon werden de slachtoffers, bij wie intussen nog een dominicaan was gevoegd, 's nachts (5-6 juli) in een schuit naar Den Briel vervoerd, waar zij op bevel van Lumey in een vuile kerker werden opgesloten. Zij vonden er nog twee lotgenoten (van wie er echter later een afviel) en weldra werden nog twee norbertijnen aan het getal toegevoegd. Niettegenstaande een bevel van Willem van Oranje om priesters en monniken ongemoeid te laten, werden zij onder tergende mishandeling opgehangen. Deze martelaren van Gorcum stierven omwille van hun geloof in de eucharistie en hun trouw aan de paus, ten tijde van een afschuwelijke kerkvervolging in de Nederlanden.

«Het martelaarschap is het meest verheven getuigenis dat men van de waarheid van het geloof kan geven; het betekent een getuigenis dat reikt tot in de dood. De martelaar getuigt voor Christus, gestorven en verzezen, met Wie hij door de liefde verbonden is. Hij getuigt van de waarheid van het christelijk geloof en de christelijke leer. Hij trotseert de dood in de houding van sterkte. De Kerk heeft met de grootste zorg de herinneringen opgetekend en bewaard van hen die tot het uiterste zijn gegaan om van hun geloof te getuigen. Het zijn de handelingen van de martelaren. Ze vormen het archief van de waarheid, geschreven met letters van bloed.»¹

Het geloof is de grootste schat die de Heer ons heeft gegeven. We moeten het daarom met al onze krachten verdedigen, zo nodig zelfs met ons leven, zoals de martelaren van Gorcum ons leren. Dat zal echter niet zo vaak voorkomen. Gewoonlijk zullen we niet met het martelaarschap te maken krijgen. Wel zullen we daarentegen gewoonlijk het geloof moeten verdedigen in ons dagelijkse leven.

Tegenwoordig vervolgt men de christenen niet meer openlijk met doodsbedreigingen. De vervolging in onze dagen is subtieler. We zouden die 'de vervolging van het etiket opplakken' kunnen noemen. In de arbeidssfeer, in de pers tracht men alwie zijn geloof wil beleven het etiket van conservatief, achterlijk, middeleeuws op te plakken. Tegenover zulk een vervolging zouden we vol schrik kunnen reageren: uit menselijke overwegingen proberen we dan ons geloof verbor-

gen te houden of het in ieder geval niet te verdedigen. Wij dienen echter moedig te reageren, met de trots van de kinderen Gods, met een gezond 'meerwaardigheidscomplex'. «Wie in de weer is voor God, dient een meerwaardigheidscomplex te hebben, heb ik je al eerder gezegd. Maar, vroeg jij me, is dat geen blijk van hoogmoed? -Nee. Het is een gevolg van de nederigheid, van een nederigheid die je doet zeggen: Heer, Gij zijt die Gij zijt. Ik ben daar de ontkenning van. Gij hebt alles volmaakt: de macht, de kracht, de liefde, de glorie, de wijsheid, de heerschappij, de waardigheid... Als ik mij verenig met U, als een kind dat zich nestelt in de sterke armen van zijn vader of in de heerlijke schoot van zijn moeder, zal ik de warmte van uw goddelijkheid voelen, zal ik de lichten van uw wijsheid ervaren, zal ik uw kracht door mijn aders voelen.»²

«De heilige Petrus schrijft: *Door die heerlijkheid en macht heeft Hij verheven, onschatbare beloften voor ons gerealiseerd, opdat gij zoudt ontkomen aan het bederf van de zelfzucht dat de wereld heeft aangetast, en deel krijgen aan Gods eigen wezen.*³ Deze vergoddelijking betekent geenszins dat wij ophouden menselijk te zijn... Wij blijven mensen, ja, maar vol afschuw van de doodzonde. Mensen die de dagelijkse zonden verfoeien en die, ook al ondervinden zij elke dag hun zwakheden, eveneens de sterkte van God kennen.

»Zodoende zal niets ons kunnen tegenhouden: noch het menselijk opzicht, noch de hartstochten, noch dit vlees dat in opstand komt omdat wij armzalig zijn, noch de hoogmoed, noch... de eenzaamheid.

»Een christen is nooit alleen. Als je je verlaten voelt, dan is het omdat je niet wilt kijken naar die Christus die zo dichtbij langs komt... wellicht met het Kruis.»⁴

2.2 Heel het leven van Jezus is vervuld van eenheid en kracht. Nooit zien we Hem aarzelen, besluiteloos en nog minder terugdeinzen. Van ons, die Hem volgen, vraagt Hij deze krachtige wil in iedere omstandigheid. Iemand die zich door menselijke overwegingen laat leiden, heeft slechts een oppervlakkige vorming gehad, zonder heldere maatstaven, zonder diepe overtuiging; hij is iemand met een zwak karakter. Menselijke overwegingen zijn het gevolg van het feit, dat men de mening van anderen hoger acht dan het oordeel van God, en dat men geen acht slaat op de woorden van Jezus: *Als iemand zich schaamt over Mij en mijn woorden ten overstaan van dit overspelig en zondig geslacht, zal ook de Mensenzoon zich over hem schamen, wanneer Hij, vergezeld van de heilige engelen, komt in de heerlijkheid van zijn Vader.*⁵ Menselijke overwegingen worden geruggesteund door de gemakzucht om zich geen onaangename dingen op de hals te halen, want het is natuurlijk veel gemakkelijker de stroom te volgen; of ook uit vrees om bijvoorbeeld een openbare post in gevaar te brengen; of om zich niet te willen onderscheiden van de overigen, om anoniem te blijven. Wie de Heer volgt, mag niet vergeten dat hij moet zijn zoals de andere goede christenen en dat hij innig betrokken is bij Christus en zijn leer.

Natuurlijk probeert iedereen handelingen te vermijden die hem een zekere verachting of spot opleveren van vrienden, medewerkers, collega's..., of alleen maar het ongemak, dat tegen de stroom ingaan met zich meebrengt. Maar even zeker is, dat de liefde voor Christus, aan wie wij zoveel te danken hebben, ons helpt deze neiging te overwinnen, om de *vrijheid van de kinderen Gods* te herkrijgen, die ons ertoe brengt ons soepel en eenvoudig als goede christenen in de meest ongunstige situaties te bewegen. Vaak zal zo'n vastberaden handelen, openlijk en onbevreesd, een grote apostolische werkkraft bezitten. Daarentegen «schrik je als je denkt aan het onheil dat wij kunnen aanrichten als we ons laten meeslepen door de vrees of de schaamte dat we er in het dagelijks leven voor moeten uitkomen dat wij christenen zijn.»⁶

De martelaren van Gorcum leren ons, door hun leven, dat we ons niet moeten laten leiden door menselijke overwegingen, dat we niet beducht moeten zijn voor de openbare mening, dat we zelfs ons leven moeten geven door -ook in het openbaar- vast te houden aan onze godsdienstige overtuigingen.

Ten tijde van Jezus vervielen de farizeeën in de bekoring meer met het oog op de mensen dan op God gericht te leven; zij hadden alle aandacht voor de uiterlijke schijn, voor wat de anderen konden zien, en zij veronachtzaamden het diepe, dat God ook zag: in deze bekoring zijn vele mensen vervallen en ook wij kunnen erdoor verleid worden.

Het blikveld en het oordeel van de mensen zijn echter oppervlakkig en gaan voorbij, maar God ziet het ware en zijn oordeel duurt tot in eeuwigheid voort. In ons handelen dienen we steeds voor ogen te houden, dat al onze werken de eeuwigheid voor ogen hebben, ook al zullen ze soms door onze omgeving niet begrepen of verkeerd uitgelegd worden.

Om menselijke overwegingen te overwinnen moeten we God voor ogen houden, oprechte bedoelingen koesteren, om ons zó meer te richten op Gods oordeel dan op de mening van de mensen. Dat bewoog ook sint Paulus, toen hij tot de Galaten zei: *Tracht ik nu de mensen te winnen of God? Zoek ik soms de gunst van de mensen? Als ik nog de gunst van de mensen zocht, zou ik geen dienaar van Christus zijn.*⁷

2.3 Vanzelfsprekend verschilt onze tijd van die van de martelaren van Gorcum. Wij hoeven het geloof niet openlijk en expliciet te belijden, behalve in bepaalde omstandigheden, met name dan wanneer niet belijden daadwerkelijk een ontkenning van het geloof inhoudt. We leven in een tijd waarin structuren die tot een tiental jaren geleden bestonden, zijn neergehaald. Noch discipline of gezag, noch wet of norm bestaan in de praktijk nog, en zeden en gewoonten bevorderen het verlies van het geloof, in plaats van het daarvoor te behoeden. De ons omringende wereld is zozeer vervuld van dwalingen en leugens, die geheel tegenstrijdig zijn met het geloof in Jezus Christus, dat niet weinig katholieken in twijfel verkeren en niet precies meer weten wat zij moeten geloven, wat goed is of wat kwaad is, wat God beveelt of wat Hij verbiedt.

Vandaag de dag is het steeds gemakkelijker om comfortabel middelmatig te zijn, niet warm en niet koud. Daarentegen wordt het steeds duidelijker hoe nodig het is om positie te kiezen, niet met de mond, maar volledig, op vitale wijze: met Hem of tegen Hem, en dan elke keuze met al zijn gevolgen te aanvaarden. Het is thans noodzakelijk de deugd van sterkte te beleven, ook al maken we thans niet zulke tijden door als de martelaren van Gorcum, toen de katholieken blootstonden aan vervolging en smaad, toen zij als vijanden werden beschouwd, die heldhaftig moesten leven in een vijandige omgeving en erop voorbereid moesten zijn, dat zij openlijk voor hun geloof moesten uitkomen... en zelfs hun leven ervoor geven, want het enige alternatief was geloofsverzaking.

De tijden waarin wij leven zijn verschillend. Het geloof wordt niet beschermd, maar bedreigd, en we moeten het strijdend behouden. Maar het wordt niet bedreigd door fysiek geweld van buitenaf. Het gevaar dat boven de katholieken hangt is subtieler en krachtiger, omdat het van binnenuit komt. Voorheen kon een katholiek nagenoeg zeker ervan zijn, dat hij in prediking en catechese niet de geringste bewering hoorde die niet in overeenstemming was met het leergezag van de Kerk. Tegenwoordig gebeurt het openlijk en duidelijk waarneembaar, dat de gelovigen tijdens de prediking, soms zelfs tijdens de zondagspreken, niet slechts menselijke doctrines krijgen ingeprent die niets van doen hebben met de Openbaring, doch ook dwaalleringen en zelfs beweringen die tegen het katholieke geloof ingaan.

Daarom kan men heden ten dage, steeds minder, zonder gevaar te lopen een passief lid in de Kerk zijn. Om geen passieve leden te zijn is het nodig: Ten eerste, zuiverheid van de leer. Wij moeten goed weten wat Christus heeft geopenbaard. Wij mogen paus Johannes Paulus II uiterst dankbaar zijn voor de publicatie van de Katechismus van de Katholieke Kerk, die ons de mogelijkheid verschaft de ware leer van de Kerk te leren kennen. Een goed katholiek moet tijd weten te vinden om deze katechismus, in de mate van zijn mogelijkheden, te bestuderen en te overwegen.

Ten tweede: het leven. Innerlijk leven, dat wil zeggen al het nodige doen opdat de genade -goddelijk leven- ons vervult en de drijfveer wordt van onze handelingen. En dat houdt in, dat we op het gebed moeten steunen. Inwendig gebed, dagelijks, op vaste tijden: want als we niet met Jezus Christus omgaan, als we niet dagelijks met Hem spreken, als we de poort niet openen opdat Hij ons kan beïnvloeden, dan kunnen we Hem niet leren kennen en beminnen. «Als je niet regelmatig met Christus omgaat in het gebed en in het Brood, hoe wil je Hem dan aan anderen meedelen?»⁸

En ten derde: dapperheid, moed, sterk zijn in het beleven van ons geloof. Dat wil zeggen, dat we bereid moeten zijn ons niet te laten beïnvloeden door welke bewering, mening, stelling of theorie ook die niet in overeenstemming is met het katholieke geloof dat we hebben ontvangen, want we kunnen zonder meer zeker ervan zijn dat elke bewering die tegen de geloofs-waarheden ingaat vals is.⁹

Bidden wij op voorspraak van de heilige martelaren van Gorcum tot onze moeder de Maagd Maria, dat zij ons de standvastigheid mag geven die zij bezat onder het Kruis, bij haar Zoon, toen de omstandigheden zo vijandig en smartvol waren.

-1. *Katechismus Van De Katholieke Kerk*, 2472-2474. -2. Zalige J. ESCRIVÁ, *De Smidse*,

342. -3. *2 Pe* 1,4. -4. **IDEM**, *De Kruisweg*, 6,3. -5. *Mc* 8,38. -6. **IDEM**, *De Voor*, 36. -7. *Gal* 1,10. -8. **IDEM**, *De Weg*, 105. -9. Vgl. **F. SUÁREZ**, *La paz os dejo*, bl. 218-220.

11 JULI. FEEST

3. HEILIGE BENEDICTUS, PATROON VAN EUROPA

De heilige Benedictus werd rond het jaar 480 te Nursia (Italië) geboren. Na een uitstekende vorming te Rome begon hij zijn kluizenaarsleven in Subiaco, waar hij enkele leerlingen rond zich verzamelde; later verhuisde hij naar Cassino. Daar stichtte hij het beroemde klooster van Monte Cassino en schreef de 'Regel voor het kloosterleven'; de verbreiding daarvan bezorgde hem de titel 'Vader van de westerse monniken'. Hij had en heeft nog steeds grote invloed op vele constituties van het religieuze leven. Hij overleed in Monte Cassino op 21 maart van het jaar 547, maar reeds vanaf het einde van de achtste eeuw ging men op vele plaatsen zijn feest vieren op de dag van vandaag. In zijn apostolische brief 'Pacis nuntius' (24-X-1964) riep Paulus VI Benedictus uit tot Patroon van Europa vanwege de uitzonderlijke invloed die hij persoonlijk en via zijn monniken heeft uitgeoefend op de vestiging van de christelijke wortels van dit oude continent. In de apostolische brief 'Egregiae virtutis' (31-XII-1980) riep Johannes Paulus II de heilige Cyrillus en Methodius uit tot medepatrons van Europa (vgl. Enc. 'Slavorum Apostoli', 2-VI-1985).

-Christelijke wortels van Europa. -Noodzaak van een nieuwe evangelisatie. -Opdracht van allen. Doen wat binnen ons bereik ligt.

3.1 Bij de herdenking van het vijftiende eeuwfeest van de geboorte van de heilige Benedictus herinnerde paus Johannes Paulus II aan het van de heilige, die zozeer heeft bijgedragen aan de vorming van wat later Europa zou worden. Het was een tijd waarin «niet alleen de Kerk, maar ook de burgermaatschappij en de cultuur groot gevaar liepen. De heilige Benedictus getuigde door voortreffelijke werken en door zijn heiligheid van de eeuwige jeugd van de Kerk.»¹ Bovendien «ontrukten hij en zijn volgelingen vele onbeschaafde volkeren aan het barbarendom en brachten hen tot een beschaafd en christelijk leven, en door hen te leiden tot de deugd, het werk en het vreedzaam beoefenen van de letteren verenigde hij hen in liefde als broeders.»² De heilige Benedictus heeft in hoge mate bijgedragen aan de vorming van de ziel en wortels van Europa: deze zijn wezenlijk christelijk en zonder hen kan men onze cultuur noch onze wezensaard verstaan en verklaren.³ Ook de Europese identiteit, en «juist in het christendom liggen die gemeenschappelijke wortels, waaruit de beschaving van het continent, zijn cultuur, zijn dynamiek, zijn werkzaamheid, zijn vermogen tot constructieve verbreiding naar de overige continenten zijn gegroeid; kortom, alles wat de roem van Europa vormt.»⁴

Helaas zien wij thans een vastberaden en systematisch streven om het meest wezenlijke van onze zeden uit te roeien: hun diepe christelijke betekenis. «Enerzijds ontnemt de bijna uitsluitende gerichtheid op de consumptie van materiële goederen het menselijke leven zijn diepste betekenis. Van de andere kant wordt het werk in vele gevallen welhaast tot een dwang die de mens, onderworpen aan het collectivisme, vervreemdt, terwijl het werk zich ook, bijna tegen elke prijs, verwijdert van het gebed en zó het menselijk leven zijn buitenaardse dimensie ontnemt.»⁵ Soms lijkt het, alsof complete volkeren op weg zijn naar een nieuw barbarendom, dat nog erger is dan dat in het verleden. Het praktisch materialisme «legt de mens zijn heerschappij op, op zeer verschillende wijzen en met een agressiviteit die niemand uitsluit. De meest geheiligde beginnelen, die een veilige gedragsgids was voor de mensen individueel en voor de maatschappij, worden vervangen door valse voorwendsels ten aanzien van de vrijheid, de heiligheid van het leven, de onontbindbaarheid van het huwelijk, de ware betekenis van de menselijke seksualiteit, de juiste houding ten aanzien van materiële goederen, die de vooruitgang heeft gebracht.»⁶ Het lijkt niet overdreven te denken, dat op vele plaatsen de ideeën die zich aan het vormen zijn een nieuwe heidense samenleving zullen doen ontstaan, als hiertegen niet het geschikte geneesmiddel gevonden wordt. Onder invloed van het laïcisme, dat iedere relatie met God verwerpt, in niet weinig burgerlijke wetgevingen, worden de rechten en plichten van de burger bepaald zonder enige relatie met een objectieve moraalwet. En zij laten het samengaan met een schijn van goedheid, die alleen mensen met weinig vorming bedriegt of ook degenen die het gevoel voor de menselijke waardigheid reeds hebben verloren.

Tegenover deze situatie heeft paus Johannes Paulus II herhaaldelijk opgeroepen tot een nieuwe evangelisatie van Europa en van de wereld, een herevangelisatie die ons allen aangaat. Laten we vandaag op het feest van de heilige Benedictus onze christelijke levenszin onder-

zoeken, evenals de apostolische geest die al ons doen en laten moet bezielen. Laten we niet vergeten, dat «op de nadering van het derde millennium van de verlossing God een grootse christelijke lente aan het voorbereiden is, waarvan we nu al het begin zien oplichten.»⁷ En Hij wil, dat wij de hoofdrolspelers zijn in deze wedergeboorte van het geloof. Wij zullen de vreugde smaken van het bekendmaken van Christus aan collega's op het werk, aan vrienden, familieleden... En de Heer zal deze inspanning belonen met overvloedige genade die ons tot een grotere, inniger verbondenheid met Hem zullen brengen.

3.2 Tegenover een schijnbaar ongunstig panorama hebben vele christenen er de voorkeur aan gegeven tussen haakjes te zetten of terzijde te schuiven hetgeen zou kunnen botsen met de meest algemeen verbreide opvatting, die zichzelf vaak het etiket 'modern' of 'voortuitgang' heeft opgeplakt, en «door tussen haakjes te plaatsen wat ons in een vraagstelling hinderlijk voorkomt - zo schrijft een hedendaags denker-, om ons niet van onze metgezellen af te zonderen, lopen we het gevaar in ons het wezenlijke te begraven»⁸, datgene wat de zin van ons dagelijks leven verklaart.

Geen enkele christen kan aan de zijlijn blijven staan bij de grote menselijke kwesties die de wereld opwerpt. «Wij kunnen niet met de armen over elkaar zitten, wanneer een subtiele vervolging de Kerk dwingt aan onthouding te sterven, door haar uit het openbare leven te bannen en door haar vooral te belemmeren tussenbeide te komen in de opvoeding, de cultuur, in het gezinsleven.

«Het zijn niet onze rechten; ze zijn van God en Hij heeft ze aan ons, katholieken, toe vertrouwd... met de bedoeling dat wij ze uitoefenen.»⁹

Tegenover deze toestand, waarvan we iedere dag de gevolgen zien, moeten wij de dringende noodzaak voelen de wereld opnieuw te kerstenen, die wellicht kleine wereld waarin zich ons leven afspeelt. «Ieder van ons moet zich daadwerkelijk deze vraag stellen: 'wat kan ik doen?' -in mijn stad, op mijn werkterrein, op school of aan de universiteit, in die maatschappelijke vereniging of sportclub waarvan ik lid ben enz. -opdat Jezus Christus werkelijk in de mensen en activiteiten heerst. Denk hierover na tegenover God, vraag raad, bid... en werp u met heilige agressiviteit, met geestelijke kracht op de taak om deze omgeving voor God te veroveren.»¹⁰

De opdracht om Europa en de wereld opnieuw te kerstenen kan niet gesteld worden, alsof die alleen uitvoerbaar zou zijn door mensen met aanzienlijke invloed in de politiek of het openbare leven. Integendeel, het is een opdracht van allen. Wij zullen deze wereld opnieuw evangeliseren, wanneer we leven zoals God het wil: wanneer vaders en moeders van een gezin -te beginnen met hun gedrag, bijvoorbeeld in de edelmoedigheid van het aantal kinderen, in de manier waarop zij omgaan met hen die hen in het huishouden helpen, met de burens... - hun kinderen opvoeden met afzien van hun persoonlijke zaken, in plichtsgevoel, in een strenge levenswijze, in de geest van opoffering voor de zorg voor volwassenen en de meest behoeftigen... Aan de herkerstening van de maatschappij werken de predikers en katechisten mee die onvermoeibaar en onverkort, heel de boodschap van Christus in herinnering roepen; de scholen die, rekening houdend met de doelstellingen waartoe ze zijn opgericht, werkelijk in christelijke geest vorming bieden; de beroepsmensen die weigeren immorele praktijken toe te passen, ook al brengt dat enig financieel nadeel voor hen mee, zoals onrechtvaardige opdrachten, vriendjespolitiek, onrechtmatig gebruik van vertrouwelijke inlichtingen, medische ingrepen die in strijd zijn met Gods wet... En aan de herkerstening van de maatschappij kan iedereen werken door het persoonlijke apostolaat, dat gebaseerd is op vriendschap en in alle omstandigheden energiek is.

3.3 Een oud spreekwoord zegt: 'men kan beter een lucifer aansteken dan de duisternis vervloeken'. Afgezien van het feit, dat het niet eigen is aan de kinderen van God om systematisch te klagen over het kwaad, het pessimistische en negatieve klimaat, is het ook nog zo dat wij, christenen, de wereld opnieuw zouden veranderen, als wij vastberaden waren om hetgeen binnen ons bereik ligt te volbrengen. Zó hebben ook de eerste christenen gehandeld; zij waren gering in aantal, maar zij hadden wel een levend en werkzaam geloof. Het is een grote vergissing niets te doen, omdat men wellicht denkt zo weinig te kunnen doen. Een brief aan een krant, waarin men een goed artikel prijst of daarvoor bedankt, kan de directeur van de publicatie of de journalist aanmoedigen in dezelfde lijn meer stukken te publiceren; het aanbevelen van een goed boek kan het werktuig zijn dat de Heilige Geest benut om iemand om te vormen; onze mening helder tot uiting brengen kan een ander opnieuw in zijn christelijk gevoel bevestigen... Al onze handelingen vinden,

met Gods genade, onverwachte weerklank.

En we moeten nooit vergeten, dat het goede doen altijd aantrekkelijker is dan het kwade; en ook met de hulp van de Maagd en de heilige engelbewaarders om te volbrengen wat we ons voornemen, en met de kracht die we verkrijgen van de gemeenschap van de heiligen, die ook de verst verwijderden bereikt. Er zijn vele redenen om optimistisch te zijn «met een bovennatuurlijk optimisme dat in het geloof geworteld is, dat zich voedt met de hoop en dat door de liefde vleugels krijgt. Wij moeten alle gebieden van de maatschappij met een christelijke geest doordrenken. Laat het niet alleen bij verlangen: ieder mens, man en vrouw, moet, waar hij werkt, Gods inhoud geven aan zijn taak en moet ervoor zorgen -door gebed, versterving, perfect afgeleverd werk- dat hij zichzelf en anderen vormt in de waarheid van Christus, opdat Hij verkondigd wordt als de Heer van alle aardse bezigheden.»¹¹ Daarvoor zullen we alle situaties benutten, ook dienst- of vakantie-reizen, precies zoals de eerste christenen die «reizend of zich vestigend in streken waar Christus nog niet verkondigd was, krachtig van hun geloof getuigden en daar de eerste gemeenten stichtten.»¹²

Aan de heilige Benedictus vertrouwen wij vandaag deze opdracht van allen om de maatschappij te herkerstenen toe, en wij bidden hem, dat wij door ons leven en ons woord verkondigen. We bidden hem vooral om die persoonlijke heiligheid, die de basis van elk apostolaat vormt. «Ik zie -zo merkt paus Johannes Paulus II op- een nieuw missietijdperk aanbreken, dat op een goede dag zal uitstralen en rijk aan vruchten zal zijn, indien alle christenen en heel bijzonder de missionarissen en de jonge kerken edelmoedig en heilig op de vragen en uitdagingen van onze tijd antwoorden.»¹³

Heilige Maria, Koningin van Europa en van de wereld, bid voor allen die op weg naar Christus zijn... bid voor ons.

-1. JOHANNES PAULUS II, *Homilie* 1-I-1980. -2. PIUS XII, Enc. *Fulgens radiatur*, bij het eeuwfeest van de dood van de heilige Benedictus, 21-III-1947. -3. Vgl. L. SUÁREZ, *Raíces cristianas de Europa*, Palabra, 2^e ed., Madrid 1986, bl. 16 vv. -4. JOHANNES PAULUS II, *Toespraak in Santiago de Compostela*, 9-XI-1982. -5. IDEM, *Homilie in Nursia*, 23-III-1980. -6. IDEM, *Homilie in het Phoenix Park van Dublin*, 29-IX-1979. -7. IDEM, Enc. *Redemptoris missio*, 7-XII-1990, 86. -8. J. GUITTON, *Silence sur l'essentiel*. -9. Heilige JOSEMARIA ESCRIVA, *De Voor*, 310. -10. A. DEL PORTILLO, *Past. brief* 2-X-1985. -11. IDEM, *Past. brief* 25-XII-1985, 10. -12. JOHANNES PAULUS II, Enc. *Redemptoris missio*, 82. -13. *Ibidem*, 92.